

**Eksjö
kommun**

2025-11-21

Diarienummer: Sbn 2025/236

Yttrande
Samhällsbyggnadsnämnden

Nationell transportplan 2026-2037

Sammanfattning

Trafikverket har den 30 september 2025 sänt ut ett förslag till nationell plan för transportsystemet för perioden 2026-2037 på remiss.

Region Jönköpings län kommer att avge ett yttrande med ambitionen att spegla länets synpunkter på förslaget. Region Jönköpings län önskar få inspel från länets kommuner till ett regiongemensamt yttrande.

Eksjö kommuns inspel berör satsningar och kommande behov kopplade till både järnvägs- och vägsystemet med särskild tonvikt på riksväg 40, Jönköpingsbanan, Vetlandabanan, Södra Stambanan och Nässjö – Oskarshamns järnväg (Högländsbanan).

Nationell transportplan 2026-2037

Järnvägar

Nässjö-Oskarshamns järnväg (Högländsbanan)

Eksjö kommun har uppmärksammat de näringslivssatsningar som sker och som planeras längs sträckan och ser positivt på de vidmakthållande åtgärderna som har genomförts på järnvägen. Kommande elektrifiering på sträckan Nässjö-Eksjö kommer att stärka banan och skapa nya förbättrade förutsättningar hållbart resande och arbetsmarknadsregionförstoring.

Eksjö kommun har uppmärksammat de planeringsmässiga utmaningar som råder i Linköping kopplat till Stångådalsbanan. Östra Smålandsdirekt tillgång till Stambanan äventyras tydligt. Eksjö kommun ser i detta avseende långsiktiga fördelar med att lyfta Högländsbanan som ett tydligt alternativ för såväl ökad

godstrafik som möjlig persontrafik i förlängningen. Eksjö kommun är dock väl medveten om att detta kräver såväl stora infrastrukturella satsningar samt ökad tillväxt i regionen.

Jönköpingsbanan

Den nya mötesstationen mellan Tenhult och Huskvarna som inryms i regionens enda namngivna järnvägsinvestering, kommer enligt vår uppfattning inte att vara tillräcklig för att upprätthålla en robust anläggning. Eksjö kommuns bedömning är att kapacitetsbrister, delvis låg hastighet och trafiksäkerhetsbrister på Jönköpingsbanan kommer att kvarstå med liggande planförslag. Det är därför mycket angeläget att fler åtgärder genomförs för att minska restiden och öka kapaciteten om regionen ska ha en möjlighet att fortsätta utvecklas. För att öka robustheten och kapaciteten på Jönköpingsbanan, samtidigt som restiden minskar, bör planen inrymma objektet tretågsstation Forserum eller andra kapacitetsförbättrande åtgärder.

Vetlandabanan

Trots satsningar på järnvägen Värnamo-Nässjö/Jönköping kvarstår ett antal mil oelektrifierad järnväg i Jönköpingsregionen. Region Jönköpings län tar höjd för elektrifiering av banan Nässjö-Eksjö och begränsade åtgärder på Vetlandabanan i förslaget till Regional plan. För att möta de transportpolitiska utmaningarna är det av stor vikt att Trafikverket prioriterar reinvesteringar i Vetlandabanan som kan finansieras via andra potter i den nationella planen, då objektet inte återfinns som ett namngivet objekt. Ett underlag, ”Höglandsspår”, finns framtaget. Underlaget redovisar förslag till reinvesteringar och visar även att statens drift- och underhållskostnader för järnvägen kommer att reduceras avsevärt efter vidtagna åtgärder. Eksjö kommun bedömer att åtgärden stärker Jönköpings länstrafiks möjligheter att skapa effektiva tågupplägg till och från Höglandet samt stärker näringslivets förutsättningar för en ökad mängd hållbara transporter vilket är en utpekad utmaning för Jönköpings län.

Södra Stambanan

Trafikverkets förslag att satsa på ökad upprustning och reinvestering i Södra Stambanan är klart positivt och angeläget, särskilt i ljuset av att Nya stambanor inte längre prioriteras. Samtliga namngivna investeringar i Boxholm, Alvesta och Älmhult som bidrar till ökad kapacitet på Södra Stambanan förordas därför i det fall en utökad ram om 10% blir realitet.

Vägar

Riksväg 40 Eksjö-Mariannelund

Det är positivt att objektet ”Förbifart Eksjö” kvarstår i den nationella transportplanen. Eksjö kommun har under flera år planerat utifrån denna

förutsättning och ytterligare fördröjningar eller i värsta fall att projektet skulle slopas skulle innebära avsevärda negativa konsekvenser. Eksjö kommun ser dock negativt på de kraftiga ambitionsminskningarna i projektet där hastigheten sänks från 100km/h till 80km/h vilket sänder oroliga signaler för vad Trafikverket avser med resterande delar av riksväg 40 som idag har bristfällig standard enligt Eksjö kommun.

Riksväg 40 genom Eksjö kommun har otvivelaktigt lägst standard på hela sträckan mellan Göteborg och Västervik. Detta hämmar såväl arbetsmarknadsregionförstoring och näringslivets konkurrenskraft i vår region. Eksjö kommun anser att Trafikverket på ett tydligare sätt bör beskriva ambitionsnivån på stråknivå samt beskriva brister och åtgärder med högst potential. Genom Eksjö kommun skär vägen även genom flera orter. Mest påtagligt idag genom Bruzaholm och Mariannelund. Genom dessa orter bör Trafikverket förtydliga vilka förutsättningar till samarbeten som finns för att åstadkomma miljöförbättrande åtgärder avseende buller, trafiksäkerhet och gestaltning.

Trafikplats Ekhagen

Det är positivt att planen föreslår fortsatt utredning av trafiksituationen vid trafikplats Ekhagen i Jönköping. Dagens trafiksituation hämmar tillgängligheten till regionhuvudstaden Jönköping för såväl Eksjö som för andra Höglandskommuner.

Trafiksäkerhet kontra restid

Satsningar på trafiksäkerhetshöjande åtgärder behöver stärkas för att undvika sänkt hastighet på flera länsvägar. Tillgänglighet och restid är avgörande för arbetsmarknadsförstoring och näringslivets tillgång till arbetskraft i länet.

Övrigt

Eksjö kommun ser positivt på att Trafikverket hörsammat kraven på större transparens i arbetet med att prioritera de satsningar som föreslås. Det förefaller också positivt att man inför nya arbetssätt för bättre kostnadskontroll och en riskreserv för objekt som drabbas av högre kostnader vilket minskar risken för undanträngningseffekter. Det är av stor vikt för den kommunala planeringen att det går att lita på den nationella planeringen. Framdriften är väsentlig.

Försvarsmarkens och NATO:s intressen kopplat till den nationella transportplaneringen bör förtydligas så att synergieffekter ska kunna uppnås i största möjliga mån kring statliga investeringar.

Mikael Andreasson
Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Mikael Wärnbring
Samhällsbyggnadschef
Samhällsbyggnadssektorn